

БНР, Програма "Хоризонт", "Нещо повече"
22 април 2014 г.

Бисер Петков: Правото на пенсия е субективно право на всеки

Водеща Емилия Антова: За първите три месеца на годината два пъти се е увеличил броят на хората, които искат да се пенсионират, в сравнение със същия период на изминалата година. Предварителните разчети сочат, че през 2014 г. пенсионерите ще са доста повече. Какво всъщност влияе на увеличаването броя на пенсионерите? Въпросът ми е към управителя на Националния осигурителен институт Бисер Петков, който е на пряката ни телефонна линия. Добър ден.

Бисер Петков: Добър ден.

Водеща: Според вас на какво се дължи това най-вече?

Б. Петков: Основно причините са две. Първата е свързана с решението през тази година да се спре покачването на условията за пенсиониране, имам предвид възрастта и стажа, на нивата от 2013 г., което води до това, че повече хора имат, придобиват право на пенсия за осигурителен стаж и възраст. И втората причина според мен е неизвестността за това как, какви ще бъдат условията за пенсиониране през следващите години, което пък кара хората, придобили тези права, да ги упражнят, като подадат заявление за отпускане на пенсия в Националния осигурителен институт. Но бих искал тук изрично да обърна внимание на, вниманието на вашите слушатели, че правото на пенсия не се погасява по давност, т.е., веднъж придобито, то може да бъде упражнено при условията, при които е за първи път придобито. Но това според мен са причините, които обясняват сериозното нарастване на броя на подадените заявления за отпускане на пенсия през първото тримесечие.

Водеща: Бихте ли дообяснили това, с което завършихте преди малко, че веднъж когато е придобито, то винаги би могло да бъде направено? Какво означава това - че ако сега например човек, който би трябвало да се пенсионира, все пак го отложи, да речем, с 6 месеца, но ако след 6 месеца законодателството се промени и възрастта се увеличи, той все пак би могъл да се пенсионира след тези шест, така ли да го разбираме?

Б. Петков: Да, правото на пенсия е лично право, субективно право на всеки, като примерът... да вземем, че един мъж в края на тази година навършва 63 години и 8 месеца, това е законовата възраст за пенсиониране през тази година, но продължава да работи, защото има тази възможност и желае да работи, дори и през 2015 г. да се повишат условията за пенсиониране, възрастта да стане 64 години примерно за мъжете, той би могъл през януари месец 2015 г. да се пенсионира, след като вече е придобил това право при условията от 2013 г.

Водеща: Това е важно за хората, които не знаят тази значителна подробност според мен.

Б. Петков: Да, да.

Водеща: Но все пак, човешки погледнато, г-н Петков, не е ли, не са ли прави хората, всъщност излизат послания, че възрастта ще се увеличава в зависимост от нарастването на продължителността на живота. Знаем обаче, че България е сред страните с най-ниска продължителност на живота и хората малко или повече са разтревожени. Чувам коментари например, че много е вероятно скоро всички да работим - и жени, и мъже, до

65-годишна възраст. Питам се, а и задавам и на вас този въпрос просто като към човек, не е ли твърде жестоко поне към част от хората, знаете, че има хора, които могат да работят и до 70, такъв им е духът, такава им е физиката, но има хора, които са ужасно болни на 62, 63, 64 години, как си представяте наистина на 65 години човек да работи, когато е с много болести и вече не с такива сили, както преди? Не е ли твърде жестоко това като решение, което се задава по всяка вероятност?

Б. Петков: Аз не бих споделил оценката, която, която давате. Нормално е в една система, която определя условията за отпускане на пенсии за осигурителен стаж и възраст, да се съблюдават тези критерии. Нормално е, когато продължителността на живота расте като тенденция, такава тенденция се наблюдава и у нас, да се увеличава и пенсионната възраст. Но, както е известно на нашите слушатели, решението за това при какви условия ще се пенсионираме в следващите години на практика вероятно предстои да бъде взето през втората половина на тази година. Тук ще уточня, че в Кодекса за социално осигуряване продължават да са действащи текстовете, които предвиждат от началото на следващата година да продължи нарастването на изискванията за възраст и стаж с по четири месеца. Но 65 години, макар и възраст, която сигурно ще стане пенсионна в България, но това ще бъде след доста време, но това е възрастта за пенсиониране, която е възприета в много законодателства по света. Дори и вече се преминава към по-високото ниво от 67 години. Това при нарастващата продължителност на живота е неизбежно.

Водеща: 65 години в Швейцария например като начин на живот е много по-различно, отколкото 65 тук, у нас, при много по-тежки условия на живот.

Б. Петков: Да, съгласен съм. Затова законовата възраст за пенсиониране в България, както знаете, е значително по-ниска от тези 65.

Водеща: Така е в момента, да, да.

Б. Петков: Да припомня, че 60 години и осем месеца за жените и 63 години и осем месеца за мъжете за тази година.

Водеща: Така е, но от догодина започва прогресивно всяка година да нараства в следващите няколко години...

Б. Петков: Това е разписано в кодекса, действащия текст, дали ще има промяна предстои да видим.

Водеща: Твърди се, че от бюджета на Националния осигурителен институт, който е малко над 9 млрд. и 200 млн., близо 5 млрд. лв. са за сметка на държавния бюджет. Тук излезе в медиите една сума от 70 млн. лв., за която се твърди, че ще е дефицитът и е пренебрежимо малка. Тук се говори за компенсиране от някакви добавки... Всъщност синдикатите ги наричат безсмислени добавки, които се раздават по Коледа и Великден. Но кажете, появи се, така, информация в някои медии, че това, че повече хора, почти двойно повече, ще се пенсионира сега за последните месеци, евентуално ще затрудни бюджета на осигурителния институт. Така ли е? Бихте ли дали малко повече подробности за това?

Б. Петков: Аз не споделям тези твърдения, които наистина се появиха в медиите, и ще се опитам да дам аргументи в полза на това, че, първо, тези сметки са на грешни допускания направени, тъй като те предполагат, че този ръст на броя на заявленията на отпускане на пенсии ще продължи през цялата година, тоест прави се една екстраполация на това, което наблюдаваме през първото тримесечие, за оставащите

тримесечия на годината, което не е коректно от гледна точка на това, че базата, тоест първо тримесечие на 2013 година, спрямо който период ние казваме, че има два пъти нарастване на броя на заявленията за отпускане на пенсия за осигурителен стаж и възраст, е възможно най-ниската база, защото през този период се наслагваха ефектите от покачването на възрастта за пенсиониране, което беше за четири месеца в сила от началото на 2012 година, което всъщност наложи подадените през последното четиримесечие на 2012 да отидат за пенсиониране, образно казано, през 2013 година. От началото на 2013 година се повиши с още една стъпка, с четири месеца, увеличението на пенсионната възраст и всичко това доведе, че през 2013 година в началото, погледнато в динамика, в развитие, имаме най-ниския брой заявления за отпускане на пенсия, защото просто условията за пенсиониране тогава са увеличаваха. И от тази гледна точка и екстраполацията на това, което имаме вече като резултат през 2014 първо тримесечие спрямо 2013, не може, не е коректно да се съответно продължава през останалото време. Искам да посоча, че ефектите от т.нар. замразяване на възрастта и стажа за пенсиониране през 2014 година са калкулирани в бюджета на държавното обществено осигуряване и нямаме основание към този момент да ги ревизираме, защото е предвидено, прогнозата е, че средно 15 300 нови пенсионери ще имаме за осигурителен стаж и възраст по чл. 68 от това, че съответно се замразяват условията за стаж и възраст. И съответно сумата за изплащане на пенсии - 45 милиона и 500 хиляди, е разчетена в бюджета. Считам, че на база на това, което казах, и на база на данните, които имаме към момента, изпълнението на плана за... на фонд "Пенсии", бюджета на фонд "Пенсии", ще остане в рамките на планираното и няма да имаме допълнителен дефицит. Тоест категорично не споделям това, което беше коментирано в медиите. Още повече че текущата ни информация показва, че за първо тримесечие на тази година ръстът на новоотпуснатите пенсии, а всъщност това е показателят, който е релевантен по отношение на бюджета, е само с 436 повече пенсии за осигурителен стаж и възраст нови, което е 3,5 процента. А разходите за пенсии, изплатени през първо тримесечие, са с 25 милиона и 700 хиляди по-малко от планирания размер. Така че няма основание да се очаква, че ще се отвори, ако използвам като цитат написаното, нова дупка в бюджета от 70 милиона. Това са очаквани ефекти и те са калкулирани в бюджета.

Водеща: Г-н Петков, защо тогава на 24 април, когато е насрочено заседанието на комисията по осигурителни отношения към Националния съвет за тристранно сътрудничество, ще се обсъжда дали да не бъде увеличена вноската за пенсия? Някои синдикати предлагат тя да се вдигне с 1 на 100, което би донесло около 190 милиона лева повече приходи в бюджета на НОИ. Други вероятно имат и по-атрактивни предложения. Но така или иначе всичко отново ще бъде на гърба на работниците, на хората средна ръка, както се казва. Затова може би някои колеги са останали с впечатление, че ако скоро се вдигне тази вноска, това всъщност би компенсирало някои затруднения в бюджета на НОИ или няма въобще такива затруднения в момента?

Б. Петков: На това заседание на комисията по осигурителни отношения ще се коментират всички предложения на социалните партньори за стабилизиране, финансово стабилизиране на пенсионната система. Те бяха поканени от министъра на труда да направят тези свои предложения. Разбира се, едно от предложенията е това, което вие споменахте - да се увеличи, това е предложение на синдикалните организации, да се увеличи размерът на осигурителната вноска с един процентен пункт. Но това е част от неспиращия дебат за това какви мерки и политики трябва да се прилагат с оглед това българската пенсионна система да бъде финансово устойчива, а пенсиите, които плаща тя, да бъдат адекватни и сигурни.

Водеща: Тоест вие сте съгласен с това да се вдигне с един процент вноската за пенсия, така ли да го разбираме?

Б. Петков: Не, не съм казал такова нещо. Това е една възможна мярка, която част от страните в социалния диалог предлагат и споделят, други не приемат. Това е въпрос на политическо решение, което не се взема в НОИ.

Водеща: Така е, да. Но със сигурност това ще бъде добре за бюджета на НОИ. Да видим, предстои това заседание след два дни, какво решение ще бъде взето или то може би ще бъде обсъждано и малко по-дълго, едва ли...

Б. Петков: Мисля, че това просто ще бъде една дискусия, която ще върви в следващите месеци, докато се стигне до окончателното решение.

Водеща: Благодаря ви за вашия коментар. Управителят на Националния осигурителен институт Бисер Петков.